

**ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В
РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ
ПОКРАЩЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ
(на матеріалах Дніпровського району м. Києва)**

Воротін В.Є., доктор держ. упр., проф., радник директора,
Демчак Р.Є., канд. держ. упр., докторант, НІСД, м. Київ

Постановка проблеми. Трансформаційні прояви сучасних економічних процесів (роздержавлення, приватизація, розвиток підприємництва, торгівлі тощо) водночас актуалізували структурну невідповідність попиту і пропозиції робочої сили на ринку праці, загострили безробіття, інфляцію, неузгодженість платіжного балансу та бюджету, що призвело до напруженості у забезпеченні його соціальних статей. Відтак утворилась значна розбіжність в рівнях життя, мають місце малозабезпеченість і бідність, надмірна диференціація стартових можливостей різних категорій населення, обмеженість в реалізації базових потреб, а в кінцевому підсумку – дефіцит соціальної захищеності [1].

Теоретична база вирішення проблем забезпечення соціального захисту працюючих найбільш інтенсивно набувала здобутків наприкінці 80-х та на початку 90-х років. В цілому вона має послідовний характер до накопичення наукових результатів. Відсутність ефективних стратегій державного регулювання соціальних процесів різко знизило роль держави у забезпеченні соціального захисту працюючих.

Низький рівень соціальної захищеності працівників у сфері оплати праці є наслідком не виваженої державної політики доходів, недосконалого законодавства, не сформованості ринкового механізму ціноутворення на ринку праці та недосконалістю договірної регулювання інтересів працівників і роботодавців у сфері оплати праці.

Суттєво погіршує рівень захищеності у сфері праці поширеність тіньової зайнятості де норми трудового законодавства фактично не діють.

Динамічний характер соціально-економічних процесів, пов'язаний з ринковою трансформацією економіки, поглиблення соціального розшарування населення вимагає подальшого теоретико-методологічного осмислення діючої політики щодо соціального захисту та пошуку шляхів вдосконалення державних механізмів її реалізації на загальнодержавному і регіональному рівнях.

Метою статті є дослідження шляхів покращення механізмів соціального захисту населення та розробка рекомендацій, спрямованих на вдосконалення державних заходів на рівні окремих районів, зокрема великих міст.

Виклад основного матеріалу.

В конкретних умовах становлення ринкової економіки, Україна як соціальна держава бере на себе завдання і відповідальність виступати гарантом соціальних прав всіх своїх громадян і формує законодавчу базу забезпечення їхньої життєдіяльності. В цьому полягає захисна соціальна функція держави і на цьому будуватиметься стратегія її соціальної політики.

Зазначимо, що соціальна політика держави може дати реальні позитивні результати лише тоді, коли вона здійснюється разом з ринковими реформами і, спираючись на економічні досягнення, спрямовується на забезпечення “раціонального функціонування суспільного життя, зокрема соціальних відносин, умов для їх самовідтворення та самодостатності, перш за все самореалізації соціального потенціалу особистості, її сутнісних сил, соціальної безпеки людини, її соціального захисту”, в цілому на людський розвиток і ріст благополуччя. Рівень благополуччя залежить від ефективності господарювання (формування економічного потенціалу суспільства), соціально-економічного стану населення (його реального доходу, освіти, культури, здоров'я, заощаджень, демографічних показників, інше), а також значною мірою від розвиненості захисних потреб, інтересів, загалом соціальної захищеності, а відтак людського капіталу, під яким розуміють здатності, знання і вміння людей активно діяти в економічній та соціальній сферах. При цьому слід підкреслити, що, коли йдеться про визначення рівня благополуччя, населення виступає одночасно і як продуцент (творець) матеріальних і духовних благ, так і їх реципієнт.

Зазначимо, що протягом 2011 року до Дніпровського району м. Києва надійшло 224,7 тис. звернень, в тому числі: 154,3 тис. усних звернень громадян; 62,7 тис. письмових звернень; 1,8 тис. звернень з вищестоящих органів державної влади; 5,9 тис. звернень, що надійшли від інших органів державної влади, установ, підприємств та громадських організацій. Порівняно з 2010 роком кількість звернень збільшилася на 49% (2010р. – 150,8 тис. звернень).

Питання, що порушуються у зверненнях, стосуються в основному призначення державних допомог відповідно до Закону України «Про державні допомоги сім'ям з дітьми», надання матеріальної допомоги, призначення субсидій на житлово-комунальні послуги, призначення компенсацій, передбачених Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», постановки на облік для отримання путівки та інші.

Розпорядженням Київського міського голови від 08.11.2006р. №398/585 затверджено Положення про порядок організації та надання безоплатної правової допомоги особам, які опинилися у складних життєвих обставинах, структурним підрозділом комунального підприємства «Госкомобслуговування» «Центром правової допомоги киянам, які опинилися у складних життєвих обставинах». На виконання вищезазначеного розпорядження Управлінням видаються направлення про звільнення громадян від сплати надання правової допомоги. Протягом 2011 року видано 30 направлень.

Починаючи з лютого 2011 року, в районі ведеться робота щодо призначення опікуна над недієздатною особою. У 2011 році проведено 16 засідань Опікунської ради, на яких розглянуто 61 питання відносно недієздатних осіб. Підготовлено 28 подань до Дніпровського районного суду про доцільність призначення опікунів над недієздатними особами. Проведено 3 виїзних засідання Опікунської ради та складено відповідні акти. Прийнято участь у 155 судових засіданнях.

Станом на 01.01.2012 року на обліку в Управлінні праці та соціального захисту населення Дніпровської районної в місті Києві державної адміністрації (далі Управління) перебуває 17,2 тис. одержувачів державної допомоги сім'ям з дітьми та 0,1 тис. малозабезпечених сімей, яким надається державна соціальна допомога (табл. 1.).

Таблиця 1.

Динаміка основних показників по отриманню державної допомоги сім'ям з дітьми в період 2010-2011 рр.

Перебуває на обліку	2010 р.	2011 р.	Відносне відхилення, %
Одержувачі державної допомоги сім'ям з дітьми, тис.осіб, із них:	17,0	17,2	101,2
• По вагітності та пологам, тис.осіб	0,8	1,2	150
• По догляду за дитиною до 3-х років, тис.осіб, В т.ч. одноразових при народженні дитини	11,1	10,8	97
	3,2	3,4	106
• На дітей під опікою чи піклуванням, тис.осіб	0,5	0,3	60
• На дітей одиноким матерям, тис.осіб, в т.ч. одиноким матерям по доходах, тис.осіб	4,3	4,6	107
	0,4	0,1	25
• Тимчасової державної допомоги по несплаті аліментів, тис.осіб	0,3	0,3	100
• Допомога при усиновленні дитини, тис.осіб	0,01	0,02	200
Малозабезпечені сім'ї, яким надається державна соціальна допомога, тис. сімей	0,6	0,1	17

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТТЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЇ ЄВРОПИ В
РАМКАХ ЧЕРНОМОРСЬКОГО ЕКОНОМІЧЕСЬКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА І ГУАМ**

У 2011 році призначено 12202 державних допомоги, що на 9 % більше, ніж у 2010 році (11180). За звітний період призначено 120 державних соціальних допомог малозабезпеченим сім'ям, що на 44% менше, ніж у 2010 році (213).

Станом на 01.01.2012 року на обліку в Управлінні також перебуває 8,5 тис. осіб – одержувачів компенсаційних виплат, (на 4% більше, ніж на 01.01.2011 року (8,2 тис. осіб), з них:

- одержувачів компенсацій і допомог згідно Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» – 5,5 тис. осіб;

- одержувачів компенсаційних виплат по догляду за інвалідом 1 групи та особою старше 80 річного віку – 0,2 тис. осіб;

- одержувачів державних соціальних допомог інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам – 1,7 тис. осіб;

- одержувачів допомоги по догляду за психічно хворими – 0,1 тис. осіб;

- одержувачів компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги, – 0,7 тис. осіб;

- одержувачів державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам – 0,3 тис. осіб.

У 2011 році призначено 8,1 тис. компенсацій та допомог, що на 5% більше, ніж за відповідний період 2010 року (7,7 тис. компенсацій) (табл. 2).

Протягом 2011 року на Комісію для розгляду питань, пов'язаних із встановленням статусу осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, Київської міської державної адміністрації підготовлено та передано 318 справ. Встановлено статус ліквідатора аварії на Чорнобильській АЕС 281 особі. Видано посвідчення 219 особам, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС.

Станом на 01.01.2012 року 5,3 тис. сімей користується житловими субсидіями, що на 8 % більше, ніж на 01.01.2011 року (4,9 тис. сімей).

Протягом 2011 року опрацьовано більше 13,2 тис. звернень за призначенням житлових субсидій, що на 34% більше, ніж у 2010 році (біля 9,9 тис. звернень).

У зв'язку з підвищенням оплати тарифів на житлово-комунальні послуги кількість призначених субсидій у 2011 році збільшилася на 80 %. За 12 місяців 2011 року призначено житлові субсидії 12,8 тис. сім'ям на суму 2266,2 тис. грн. (у 2010 р. – 7,1 тис. сім'ям на суму 521,8 тис. грн.).

Таблиця 2.

Динаміка основних показників по призначенню і видах компенсацій

Призначено (вид компенсацій та допомог)	2010р.	2011р.	Відносне відхилення, %
Грошові компенсації громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, осіб, в т.ч.:	6449	8104	126
• компенсація на продукти харчування, осіб	125	114	91,2
• щорічна допомога на оздоровлення, осіб	4797	4633	96,6
• відшкодування вартості проїзду, осіб	706	765	108
• одноразові допомоги і компенсації громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, осіб	49	40	82
• компенсації на дітей, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, осіб	772	789	102
Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям - інвалідам, осіб	893	1241	139
Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію та інвалідам, осіб	179	198	111
Компенсація фізичним особам, які надають соціальні послуги, осіб	196	174	88,8
Допомога по догляду за інвалідом 1-ї та 2-ї групи внаслідок психічного розладу, осіб	20	17	85
Допомога по догляду за інвалідом 1-ї групи та особою старше 80 років, осіб	22	133	604,5

На засіданнях районної Комісії по вирішенню спірних питань, які виникають при призначенні житлових субсидій, протягом 2011 року розглянуто 1313 справ з нестандартними ситуаціями, із них 1154 справи вирішено позитивно.

Протягом 2011 року відповідно розпорядження КМДА від 15.06.2011р. №991 на засіданнях Комісії УПСЗН щодо прийняття рішення про надання одноразової матеріальної допомоги інвалідам та малозабезпеченим особам, які опинилися в складних життєвих обставинах, було розглянуто 517 справ. Одноразову матеріальну допомогу призначено 501 особі на суму 166,5 тис. грн. Районною Комісією з розгляду питань надання одноразової матеріальної допомоги малозабезпеченим верствам населення району, які опинилися в складних життєвих обставинах, розглянуто 419 справ, 410 особам призначено матеріальну допомогу на суму 127 тис. грн.

У 2011 році було призначено одноразову матеріальну допомогу на поховання безробітних громадян Дніпровського району відповідно до Постанови КМУ від 31.01.2007 № 99 175 особам на суму 175 тис. грн.

Протягом 2011 року матеріальну допомогу відповідно до Постанови КМУ від 28.02.2011р. № 158 призначено 84 особам (68 інвалідам та 16 малозабезпеченим особам) на суму 31,8 тис. грн.

На виконання Постанови Кабінету Міністрів України №117 від 29.01.2003 року «Про Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги» створено автоматизований банк даних для забезпечення Єдиного державного обліку осіб, які мають право на пільги згідно законів України, в паперовому та електронному вигляді. Загалом в базі даних ЄДАРП міститься інформація на 84,4 тис. пільговиків.

Районною державною адміністрацією та управлінням праці та соціального захисту населення постійно підтримується статутна діяльність ветеранських організацій. В 2011 році на фінансову підтримку статутної діяльності Організації ветеранів України та Комітету інвалідів війни, відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів, ГО «Патріот», медико-соціального Центру Товариства Червоного Хреста отримано та профінансовано в повному обсязі кошти в сумі 368,0 тис. гривень.

Крім того, за рахунок депутатських коштів для організації ветеранів придбано принтер на суму 1,8 тис. гривень. На утримання відділення для дітей, хворих на ДЦП, використано 513,5 тис. гривень.

Станом на 01.01.2012 року фактична кількість пільговиків, що користуються пільгами на житлово-комунальні послуги, становить 56,9 тис. осіб (на 01.01.2011р. – 61,1 тис. осіб), в т.ч.:

- ветеранів ВВВ, реабілітованих, жертв нацистських переслідувань та дітей війни – 42,8 тис. осіб;

- постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи – 6,5 тис. осіб;

- ветеранів ВС та МВС та деяких інших категорій - 5,4 тис. осіб,

- багатодітних сімей – 2,2 тис. осіб.

За січень-грудень 2011 року нараховано пільг на суму 48877 тис. грн., в т.ч.: ветеранам ВВВ та дітям війни – 32473,5 тис. грн.; постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи – 7027,5 тис. грн.; ветеранам ВС та МВС та деяким іншим категоріям – 5596,9 тис.грн.; багатодітним сім'ям – 1257,9 тис. грн., послуги зв'язку – 2521,2 тис. грн. За 2011 рік нараховано пільг на 33% більше, ніж за 2010 рік (36760,7 тис. грн.).

ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Сплачено за 2011 рік пільг на суму 43926,2 тис. грн., в т.ч.: ветеранам ВВВ та дітям війни – 30578,7 тис. грн.; постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи – 6157,1 тис. грн.; ветеранам ВС та МВС та деяким іншим категоріям – 4523,2 тис. грн.; багатодітним сім'ям – 1086,8 тис. грн.; послуги зв'язку – 1580,4 тис. гривень.

Нарахування компенсаційних виплат та допомог громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, за січень-грудень 2011 року складають 5161,2 тис. грн., профінансовано – 6649,6 тис. грн., з них 1618 тис. грн. – заборгованість минулих років. Заборгованість становить 129,6 тис. грн.

На обліку в Управлінні праці та соціального захисту населення перебуває більше 32 тис. інвалідів та учасників війни, які користуються пільгами з побутового обслуговування та реабілітації:

- інвалідів війни – 1 360 осіб;
- сімей загиблих і сімей померлих ветеранів війни – 2014 осіб;
- учасників війни – 6998 осіб;
- учасників бойових дій – 2327 особи;
- інвалідів – 17423 особи;
- інвалідів ЧАЕС- 1515 осіб;
- інвалідів з дитинства – 1200 осіб.

Станом на 01.01.2012 року на черзі на санаторно-курортне лікування перебуває: інвалідів війни – 220 осіб; інвалідів – 1822 особи; учасників війни – 1199 осіб; учасників бойових дій – 271 особа; учасників ліквідації аварії на ЧАЕС – 859 осіб; дітей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи – 222 особи.

У 2011 році видано реабілітаційних путівок на санаторно-курортне лікування 405 ветеранам війни та інвалідам:

- інвалідам війни – 120 особам;
- учасникам війни – 99 особам;
- учасникам бойових дій – 57 особам;
- інвалідам – 129 особам;

Також використали своє право на отримання путівок 478 учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та 104 дитини, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС.

Протягом 2011 року встановлено статус згідно діючого законодавства та видано посвідчення для реалізації пільг 3019 мешканцям району, в тому числі: інвалідам війни – 205 особам, учасникам війни та сім'ям загиблих – 262 особам, ветеранам праці – 2552 особам.

У 2011 році оформлено і направлено до Головного управління праці та соціального захисту населення КМДА документи для влаштування до будинку-інтернату на 30 пенсіонерів. Видано направлення на МСЕК для влаштування до будинку-інтернату 78 пенсіонерам.

Інвалідам, які отримали автомобілі відповідно до порядку забезпечення інвалідів автотранспортом, виплачується компенсація на бензин та технічне обслуговування автомобілів. Протягом 2011 року документи на отримання такої компенсації подали 135 інваліди, а на компенсацію на транспортне обслуговування – 85 інвалідів. 36 інвалідів отримали направлення для проходження МСЕК на отримання автотранспорту з ручним керуванням.

Технічними та іншими засобами реабілітації забезпечуються інваліди, діти-інваліди та діти до 18-річного віку; протезно-ортопедичними виробами – особи похилого віку з ушкодженнями та захворюваннями опорно-рухового апарату. За 12 місяців 2011 року видано 1559 відповідних направлень інвалідам на протезні підприємства, 352 інваліда забезпечено палицями та милицями, годинниками.

У зв'язку з тим, що значно зросли суми виплат при народженні дитини, пріоритетного значення в роботі державних соціальних інспекторів набуло питання цільового використання коштів, направлених на утримання дітей. Важливе значення, особливо з питань призначення житлових субсидій за спрощеним порядком, мали питання перевірки достовірності наданої громадянами інформації про доходи та майновий стан.

Перевірка інформації про доходи громадян на підприємствах здійснюється шляхом надання письмових запитів, а також звірки даних безпосередньо на підприємствах.

За 2011 рік державними соціальними інспекторами проведено більше 18 тис. перевірок достовірності та повноти інформації про доходи та майновий стан осіб, яким призначено житлові субсидії та державні соціальні допомоги, в тому числі:

- безпосередньо через підприємства та за довідками про доходи через органи ДПП – 16,8 тис.;
- про наявність транспортних засобів через органи ДАІ – 1,3 тис.

В результаті проведених перевірок виявлені порушення у 306 випадках на суму 155,5 тис. грн., з них 40,1 тис. грн. відшкодовано до бюджету.

За 12 місяців 2011 року державними соціальними інспекторами було проведено 2236 обстежень матеріально-побутових умов осіб, які входять до складу сім'ї, що звернулася за призначенням житлової субсидії, державної соціальної допомоги, матеріальної допомоги, в тому числі 666 обстежень матеріально-побутових умов сімей з метою перевірки цільового використання допомоги згідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.04.2005 р. №315 «Деякі питання призначення і виплати допомоги сім'ям з дітьми» для забезпечення належних умов для утримання та виховання дітей.

Відповідно до статті 103 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» здійснюється нагляд за дотриманням вимог законодавства при призначенні (перерахунку) та виплаті пенсій управліннями Пенсійних фондів в місті Києві.

Протягом 12 місяців 2011 року спеціалістами управління перевірено 4508 нових призначень пенсій та 6476 перерахунків пенсій. В ході перевірок виявлено 49 порушень законодавства, які вплинули на розмір пенсій (встановлено переоплати на суму 1,6 тис. грн., недоплати на суму 7,1 тис. грн.).

У 2011 році проведено консультації на 67 підприємствах району з приводу роз'яснення положень Закону України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи», Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», Закону України «Про недержавне пенсійне страхування», та інших нормативно-правових актів.

Дніпровський Територіальний центр соціального обслуговування – одна з найбільших розгалужених та потужних систем надання послуг в місті Києві, яка максимально наближена до місця проживання пенсіонерів та надає весь комплекс послуг: побутове, медичне обслуговування, організація харчування, ремонт одягу, взуття та прання білизни. Матеріально-технічна база дає можливість надавати послуги якісно та вчасно.

До складу територіального центру входять три відділення, які за функціональним призначенням є міні-центрами. Вони розташовані в трьох мікрорайонах, тобто найбільш наближені до споживачів соціальних послуг, складаються із 10 відділень: з трьох відділень соціальної допомоги вдома; трьох відділень соціально-побутової адаптації; відділення соціально-медичних послуг, яке має дві філії; відділення організації надання адресної допомоги та виконання соціальних програм; відділення соціально-медичної реабілітації дітей, хворих на церебральний параліч, та ранньої соціальної реабілітації для дітей-інвалідів.

На обліку в територіальному центрі знаходиться 5009 одиноких непрацездатних громадян, з яких 1381 підопічних перебувають на надомному обслуговуванні в Центральному, Русанівському та Березняківському відділеннях соціальної допомоги вдома. Також на обліку перебуває 49 багатодітних родин (190 дітей), 25 дітей-сиріт, 94 дитини-інваліда та 14 дітей, що виховуються батьками-інвалідами.

Відділення організації надання адресної допомоги та виконання соціальних програм проводить роботу із забезпечення практично усіх потреб підопічних центру, які не в змозі самостійно себе обслуговувати. Соціально незахищеним категоріям населення безкоштовно надаються такі послуги: ремонт одягу, що здійснюється працівниками територіального центру; обслуговування удома лежачих хворих перукарем; прання білизни; проведення санітарної гігієни; ремонт побутової техніки, взуття. Протягом 2011 року були надані послуги по ремонту одягу; ремонту взуття; з обслуговування перукарем; санітарної гігієни; прання білизни 2667 особам.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Матеріальну допомогу, виділену міською цільовою програмою «Турбота. Назустріч киянам» на 2011 – 2015 роки» отримали 296 чол. на суму 96 454,00 грн.

Висновки. Як свідчить аналіз, ефективна система соціального захисту неможлива без достатнього високого рівня фінансування. В Україні на фінансування заходів соціального захисту спрямовується близько 5 % від ВВП (у 2006 р. – 5,65 %, у 2007 р. – 4,05 %, у 2008 р. – 5,36 та у 2009 р.– 2011р. - 5,63 %), що багатократно нижче від середнього рівня країн Євросоюзу (26,2 %) і значно нижче від країн Східної Європи (Естонія – 12,5 %, Румунія – 12,8 %, Болгарія – 15,1 %, Польща – 18,0 %). Зауважимо, що ООН рекомендує лише на охорону здоров'я фінансувати щонайменше на рівні 5-6 % від ВВП. Більш того, в Україні мало ефективні механізми участі роботодавців та страхових організацій в системі фінансування заходів соціальної політики [2]. Все це вимагає постійного вдосконалення механізмів державного регулювання соціального захисту населення України, зокрема на рівні окремих районів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Воротін В.С. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій: Моногр. – К.: Вид-во НАДУ, 2002. – 392 с.
2. Стратегічні напрями вдосконалення соціального захисту населення як об'єкту державного управління в Україні: методологічні підходи / Воротін В.С., Демчак Р.С. / Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: Збірник наукових праць. – Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2012. – Вип. 1, Т.3. – 540 с.

РЕЗЮМЕ

Статтю присвячено дослідженню шляхів покращення соціального захисту населення в ринковій економіці. Зроблено аналіз механізмів і інструментів державного регулювання соціального захисту населення в Україні на матеріалах Дніпровської районної в місті Києві державної адміністрації.

Ключові слова: соціальний захист населення, соціальна політика, право, праця.

РЕЗЮМЕ

Статья посвящена исследованию путей улучшения социальной защиты населения в рыночной экономике. Проведен анализ механизмов и инструментов государственного регулирования социальной защиты населения Украины на материалах Днепропетровской районной в городе Киеве государственной администрации.

Ключевые слова: социальная защита населения, социальная политика, право, труд.

SUMMARY

Article the current state of social protection of the population in the market economy. The analysis tools of the State management of social protection of the population of Ukraine on the Dnieper district in Kyiv State administration.

Keywords: social protection, social policy, law, labor.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ І РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Гавриленко С.М., к.е.н., доцент кафедри “Розвиток і розміщення продуктивних сил” Донецького національного університету
Солод М.А., к.е.н., старший науковий співробітник Інституту економіки промисловості НАН України

Нагальна потреба якнайскорішого подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи, закладання вже сьогодні підвалин майбутнього сталого економічного зростання роблять надзвичайно важливим завданням удосконалення всіх складових державного управління. Цей процес потребує радикальних змін у системі управління, впровадження науково обґрунтованих сучасних управлінських технологій, формування якісно нових відносин між державою та бізнесом і має на меті підвищення виробничого потенціалу реального сектору та життєвого рівня населення.

Важливою рисою сучасної світогосподарської системи є значне розширення кола її суб'єктів, зокрема, суттєве підвищення ролі регіонів. Розробка і реалізація реформ промислового сектору на регіональному рівні є важливою складовою загальнонаціональної стратегії розвитку промисловості, і водночас дає можливість ефективного застосування сучасних принципів, підходів, критеріїв, а також адаптації закордонного досвіду розвитку територій.

Проблемам модернізації управління економікою регіону та країни присвячені роботи таких відомих вчених, як О.І.Амоша, В.М.Геєць, Л.І.Дідківська, М.І.Долішній, С.І.Дорогунцов, О.А.Карлова, Т.М.Кришталь, Г.І.Онищук, В.І.Пила, Б.А.Райзберг, Д.М.Стеченко, Т.М.Строкань. В їх роботах розглянуто закономірності та особливості регіонального розвитку, базові положення розробки програм соціально-економічного розвитку регіонів, визначено шляхи практичного застосування методів програмного управління. Втім, ряд теоретичних і методичних питань потребують свого уточнення, доопрацювання, подальшого розвитку і розробки науково-практичних рекомендацій з урахуванням нових економічних умов і накопиченого досвіду.

Метою статті в цьому світлі є узагальнення методологічних основ, а також вітчизняного і закордонного досвіду регіонального управління та обґрунтування методичних засад формування і реалізації проектів розвитку промислового сектору регіону, що має забезпечити структурований системний підхід до досягнення цілей гармонійного соціально-економічного розвитку регіону і, в кінцевому рахунку, - стратегічних цілей розвитку держави в цілому.

В сучасних складних соціально-економічних умовах розвиток регіонів значною мірою залежатиме від якості, обґрунтованості і системності перетворень, які будуть впроваджуватися найближчим часом. На сьогодні головним інструментом досягнення поставлених цілей є програмні заходи різного рівня, форм і способів виконання.

В цьому контексті важливого значення набуває програмно-цільовий метод, роль і місце якого визначено в ст. 119 Конституції України. В ній, зокрема, зазначається, що державні адміністрації на відповідній території забезпечують “виконання державних і регіональних програм соціально-економічного і культурного розвитку, програм охорони довкілля, а в місцях компактного проживання корінних народів і національних меншин – також програм їх національно-культурного розвитку; підготовку та виконання відповідних обласних і регіональних бюджетів” [1, ст. 119].

Основу програмно-цільового управління складає методологія, що базується на системному і комплексному підходах до управління соціально-економічними об'єктами і процесами, передбачає координацію дій учасників у просторі і часі, залучення ресурсів різних суб'єктів-учасників, включаючи державу, регіони, організації, підприємства. Варто зазначити, що існує певна умовність найменування «метод» стосовно до програмно-цільового підходу, який втілює не тільки один зі способів, методів управління, а загальну методологію вирішення проблем. По своїй суті програмно-цільовий метод є однією з основних форм застосування системного підходу до процесів управління об'єктами, процесами. Поняття «програмно-цільовий метод» варто розглядати як більш широкую категорію в порівнянні з загальноприйнятим тлумаченням слова «метод», що розуміється як один зі способів аналізу, дослідження, вивчення, управління.

Вітчизняна практика свідчить, що впровадження програмно-цільового методу через недосконалість нормативної бази і нестачу позитивного досвіду перебуває в Україні на початковій стадії. На практиці використовуються лише окремі елементи програмно-цільового методу, а його застосування залишається лише формальним підходом в реалізації державної політики. За умови надмірної кількості цільових програм їх результативність і ефективність залишається досить низькою [2]. Завдання, поставлені в більшості програм, і конкретні дії з їх реалізації, мають фактично безсистемний характер, а розпорощення коштів не сприяє концентрації зусиль і ресурсів на пріоритетних